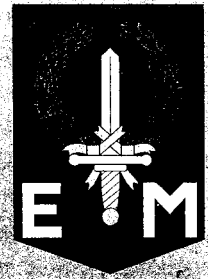

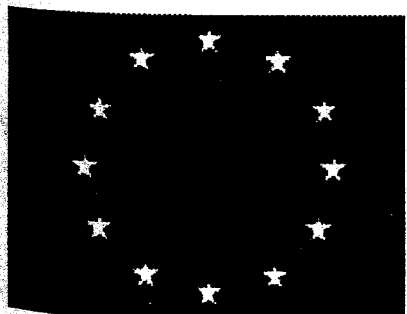
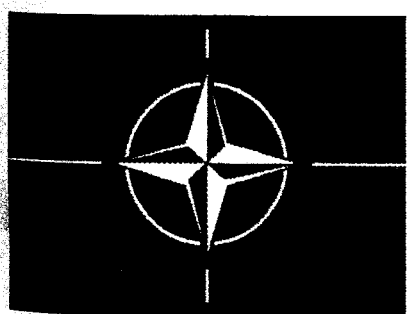
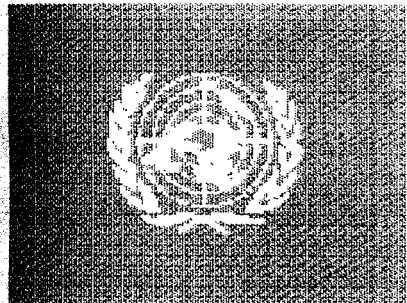
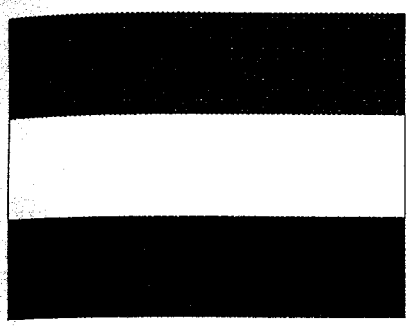

INFO-SCOOP

INL
004008

4
4

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
COLOFON	2
GEBEURTENISSEN MET BETREKKING TOT VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 5 T/M 19 FEBRUARI	3
HOLBROOKE BLAAST VREDESPROCES NIEUW LEVEN IN	3
OOST-SLAVONIË	3
KLEIN-JOEGOSLAVIË	3
BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK	3
BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR	5
NAVO	5
IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)	5
HOOFDMACHT IFOR	5
NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)-SECTOR	6
WEST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (UK)-SECTOR	6
ZUID-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (FR)-SECTOR	6
MOSTAR	7
NEDERLANDSE MILITAIREN	7
VERENIGDE NATIES	8
VN-TRIBUNAAL	8
EUROPESE UNIE	8
OVERZICHT ISRAËL 5 FEBRUARI T/M 18 FEBRUARI 1996	9
IN 1996 EEN 'PERES-OVERWINNING' OP TWEË FRONTEN ?	9
ZEVENTIENDE PENDELRONDE	9
STG "WATER-GEHEIM"	10
DE NIEUWE 'SALADIN',	10
PLO-HANDVEST	11
VERVROEGDE VERKIEZINGEN	11
INFO-SPECIAL TOPOGRAFISCHE DIENST NEDERLAND	13
VAN ED50 NAAR WGS 84: REFERENTIE-SYSTEMEN OP DE KAARTEN 1:50.000	13

VAN DE REDACTIE

Maj der Jagers Jacobs H.J.

In deze Info-Scoop wederom een overzicht van de volgende onderwerpen: Een samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië van 5 februari tot en met 19 februari.

Smi G. Nieboer behandelt de volgende in het oog springende punten: Holbrooke blaast vredesproces nieuw leven in door de crisis te bezweren die was ontstaan naar aanleiding van de arrestatie van de acht Servische militairen en laat aansluitend weten dat hij zal worden opgevolgd door Ambassadeur Robert Galucci. De nieuwe vredesmacht voor Oost-Slavonië wordt geformeerd uit diverse landen. IFOR ontmanteld trainingscentrum voor terroristen in de nabijheid van Sarajevo. De opbouw van "de International Police Task Force" (IPTF) verloopt zeer moeizaam, omdat de landen niet kunnen voldoen aan de gestelde eisen.

Door gelijkblijvende omstandigheden zijn we deze uitgave wederom niet in de gelegenheid u te informeren over de situatie in Angola. In ons volgende nummer zult u wederom geïnformeerd worden over Angola en zijn ontwikkelingen. De ontwikkelingen in het Midden-Oosten worden belicht door de Elnt D. van Amerom. In zijn artikel gaat hij in op de volgende onderwerpen: Continuering van de pendelrondes van minister Chistopher teneinde de vredesonderhandelingen nieuw leven in te blazen. Water gegevens al jarenlang een goed bewaard staatsgeheim zijn. De weg naar vrede met Syrië en het hele Midden-Oosten is geopend.

Zoals aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen, Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een tweewekelijkse uitgave van 101 Mipel

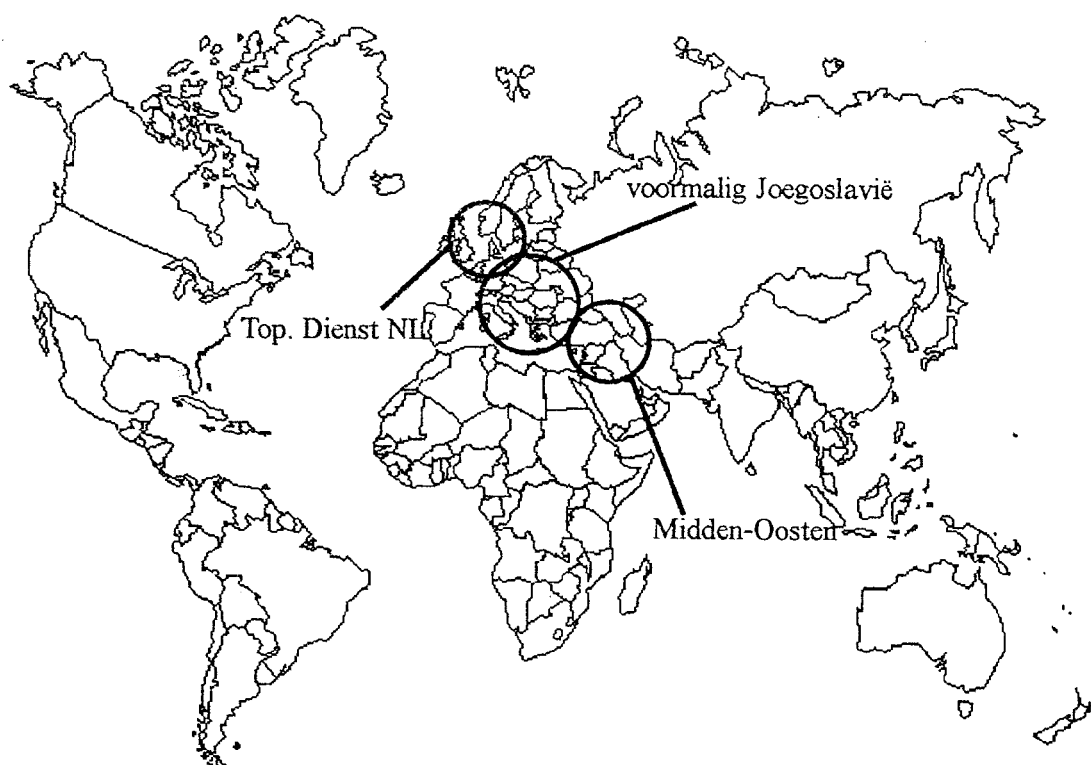
Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgtl A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

HOLBROOKE BLAAST VREDESPROCES NIEUW LEVEN IN

Smi G. Nieboer

In deze samenvatting wordt de situatie van 5 t/m 19 februari 1996 geschetst. Naast het optreden van IFOR is de behandeling als volgt onderverdeeld:

Oost-Slavonië

Klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro)

Bosnië-Herzegovina Politiek

Bosnië-Herzegovina Militair

NAVO

Noord-oost Bosnië-Herzegovina:

IFOR (US)-sector

West Bosnië-Herzegovina:

IFOR (UK)-sector

Zuid-oost Bosnië-Herzegovina :

IFOR (FR)-sector

Nederlandse militairen

Verenigde Naties

Europese Unie

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken:

De Volkskrant, NRC Handelsblad, Algemeen Dagblad, De Telegraaf, Nieuwsblad van het Noorden, Veluws dagblad, Reformatorisch Dagblad, Trouw, The International Herald Tribune, Frankfurter Allgemeine, The Times en Le Monde.

OOST-SLAVONIË

De Duitse Bondsdag (regering) gaat zich beraden over de vraag of Tornado-gevechtsvliegtuigen, in het kader van de VN-missie boven Oost-

Slavonië gaan patrouilleren. Duitsland heeft formeel de taak om VN-bescherming te bieden aan de ruim 4000 duizend UNTAES-blauwhelmen die voor ten hoogste twee jaar in Oost-slavonië de teruggave van dit gebied aan Kroatië gaan monitoren.

De UNTAES (United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonië) -blauwhelmen worden geleverd door: België met 625 mannen in het BELBAT, Rusland met 958 mannen in het RUSBAT, Jordanië met 850 mannen in het JORBAT, Argentinië met 73 mannen, Oekraïne met 125 mannen in het UKRBAT, Tjechië met 31 mannen in het "Field Surgeon Team", Slowakije met 600 mannen in het SLOVBAT en onder voorbehoud Pakistan met 979 mannen in het PAKBAT. In totaal 4.492 militairen.

KLEIN-JOEGOSLAVIË

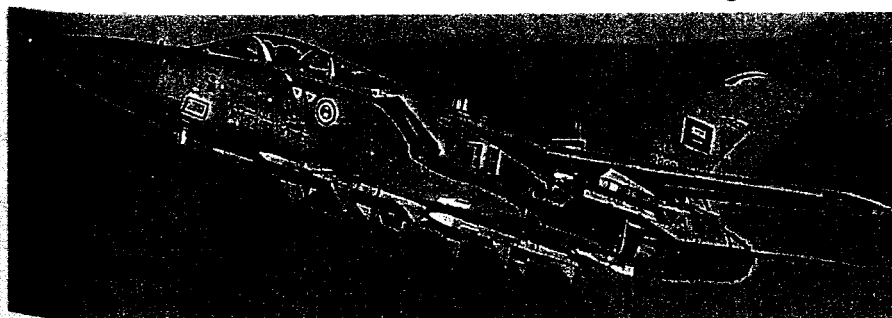
(Servië en Montenegro)

De VS hebben het tot voornemen opheffing van de internationale sancties tegen Servië en Montenegro. Dit zal mogelijk afhangen van de uitlevering van verdachten van oorlogsmisdaden. Premier Radoje Kontic reageerde afwijzend op de uitkomst van gesprekken tussen de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Warren Christopher en de Servische president Milosevic in Belgrado. Christopher gaf te kennen dat de VS eerst de uitwijzing van de Bosnisch-Servische leider Radovan Karadzic en generaal Ratko

Mladic verwachten en bovendien een oplossing voor de Kosovo-kwestie willen zien voordat het embargo wordt opgeheven. Diplomaten menen echter dat de druk die Christopher zo openlijk uitoefent, de Servische president in de kaart kan spelen. Milosevic maakte de Kosovo-kwestie tot speerpunt van zijn beleid toen hij eind jaren tachtig autonomie van de zuidelijke provincie ophief. Veel Serviërs beschouwen Kosovo als de bakermat van hun beschaving en het feit dat de provincie wordt bewoond door etnische Albanezen is menig nationalist een doorn in het oog. Inmiddels is er een ware terreur gaande tegen de Albanese meerderheid (90 %) van de bevolking.

BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

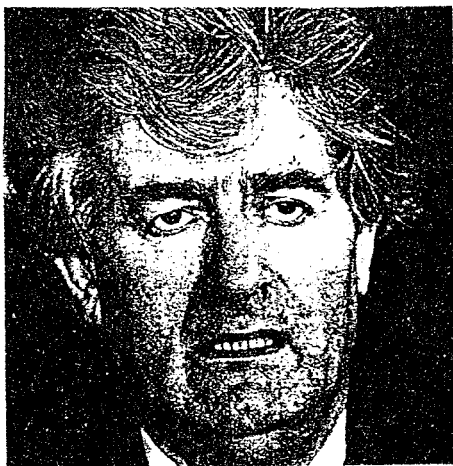
Het Bosnische regerings leger (BiH), heeft een Servische generaal, een kolonel, en hun chauffeur aangehouden op verdenking van het plegen van oorlogsmisdaden. Tegelijkertijd werden er drie Servische-soldaten met een groot wapen arsenaal gearresteerd. De NAVO heeft dit op 5 februari bevestigd. Onder de arrestanten zijn generaal Djordje Djukic en kolonel Aleksa Krsmanovic. De arrestaties vonden al op 30 januari plaats. De hoge officieren waren onderweg naar een bespreking met IFOR, maar door een verkeerde weg in te slaan reden ze op een BiH-wegversperring. Naar aanleiding van de arrestatie hebben de Bosnische Serviërs alle contacten met de Bosnische regering verbroken. IFOR is erg geïrriteerd over de arrestaties. Brigade-generaal Andrew Cumming, commandant van het IFOR-hoofdkwartier in Sarajevo, noemde de arrestatie "provocerend" en zei dat ze de spanning alleen maar verhogen en deze handelingen tot vergeldingsacties van de Bosnische Serviërs kunnen leiden. De drie gearresteerde soldaten - Tese Tesic, Petar Todorovic en Dusan Borovic - hadden hun voertuig vol met geweren, granaten en munitie. Ze worden verdacht verantwoordelijk te zijn voor oorlogsmisdaden in Bijelina, Zvornik, Visegrad en Foca, plaatsen in het oosten van Bosnië. Verder zijn

Tornado-gevechtsvliegtuig (World air power journal)

er twee soldaten gearresteerd die als getuigen dienen. Het zijn Mice Dosenovic en Milan Bogunovic. Men vermoedt dat laatstgenoemden spoedig worden vrijgelaten. Op 12 februari zijn generaal Djordje Djukic en kolonel Aleksa Krsmanovic, door een Amerikaans transportvliegtuig, naar Nederland overgevlogen. Daarna zijn ze onmiddellijk overgebracht naar het Huis van bewaring in Scheveningen. De hele operatie was in handen van IFOR. De NAVO bevestigde dat het tweetal met instemming van de Bosnische regering voor nader onderzoek naar Den Haag werd gestuurd. Het is nog niet bekend van welke misdrijven ze precies worden beschuldigd. De generaal Djukic en kolonel Krsmanovic waren voor de oorlog officier in het Joegoslavische leger (JNA). Toen Bosnië-Herzegovina formeel onafhankelijk werd, bleven zij zoals de meeste officieren van Bosnische komaf, dienen in het Servische leger in Bosnië. Djukic werd plaatsvervangend hoofd logistiek.

De Bosnisch Servische leider Radovan Karadzic is op dit moment op het politieke vlak nog steeds zeer actief, zo blijkt uit een interview met Stacy Sullivan in de Times. Hij woont in een hotel in de stad Zvornik. Hij verklaarde ondermeer dat hij druk bezig is met de wederopbouw van de economie, zoals het opzetten van een nieuw banksysteem, het bouwen van universiteiten en klinische voorzieningen. Verder de wederopbouw van de infrastructuur voor 130.000 Serven. Hij streeft naar een vrije samenleving en een vrije markt economie. Ondertus-

Times, februari 1996

sen profiteert Karadzic van de woede in het leger over de arrestaties van twee hoge officieren. Hij verstevigde hierdoor zijn wankelende positie op een congres van zijn Servische Democratische Partij (SDS) in Banja Luka. Karadzic zegde dissidenten binnen de partij de wacht aan, verving afvallige bestuurders in de Servische republiek door medestanders en liet weten dat hij zich nooit en te nimmer zal laten berechten door het VN-tribunaal.

Op 15 februari werd bekend dat de Amerikaanse regering éénmalig tweehonderd miljoen dollar betaalt, in het kader van de wederopbouw van Bosnië Hercegovina, aan de moslim-Kroatische federatie. Als de wederopbouw lang op zich laat wachten, wordt het twijfelachtig of de militairen van IFOR tijdig voor het eind van 1996 weg kunnen.

Het ministerie van buitenlandse zaken in Washington, deelde op 16 februari mee dat Ambassadeur Robert Galluci, Richard Holbrooke opvolgt als de belangrijkste Amerikaanse onderhandelaar voor Bosnië. Holbrooke legt op eigen verzoek zijn functie neer. Zijn

Telegraaf, 20 februari 1996

opvolger is vooral bekend geworden door de onderhandelingen met Noord-Korea over de vervanging van de kernreactoren in het communistische land.

De tweedaagse top-conferentie in Rome, die was belegd om de hinderpalen van het akkoord van Dayton uit

de weg te ruimen, is een succes geworden. Bosnië, Kroatië en Servië bereikten onder bemiddeling van de Amerikaanse onderhandelaar Holbrooke en EU-afgevaardigde Bildt overeenkomst over tal van onderwerpen. Holbrooke, de belangrijkste architect van Dayton, zei op 18 februari na afloop dat er in Rome een crisis is voorkomen en dat zij erin geslaagd zijn de hobbels in de weg af te vlakken en mogelijk zelfs helemaal te verwijderen. Hij wees erop dat "alle partijen in Bosnië zijn overeengekomen onmiddellijk hun onderlinge contacten te hervatten". Hij doelde daarmee zowel op de contacten tussen de drie partijen in Bosnië, als op de contacten tussen die partijen en de IFOR-vredesmacht. Ook over andere hete hangijzers zoals Sarajevo, Mostar, de kwestie van de oorlogsmisdadigers, de VN-sancties en de gevangenen, bereikten de partijen overeenstemming. De partijen kwamen overeen "alle gevangenen onmiddellijk en definitief" vrij te laten. De Bosnische Serviërs doen weer mee met de Gezamenlijke Militaire Commissie, de Gezamenlijke Interim Commissie en alle andere afspraken van Dayton. De eerste gesprekken hebben reeds op 19 februari plaatsgevonden op het Amerikaanse vliegdekschip George Washington, dat in de Adriatische zee ligt. Holbrooke kondigde aan dat, zodra de NAVO-bevelhebbers ter plaatse bevestigen dat de Serviërs zich houden aan het akkoord van Dayton, stappen zullen worden ondernomen om de VN-sancties tegen de Bosnische Serviërs op te schorten. De stad Mostar zal met ingang van 20 februari worden herenigd. In de stad zelf zullen gezamenlijke politiepatrouilles gaan opereren. Ook krijgen de inwoners totale bewegingsvrijheid in beide delen van de stad. Over de hereniging van Sarajevo werd een akkoord bereikt dat de geplande overdracht van de Servische buitenwijken aan de Bosnische regering, op 20 maart zal plaatsvinden. Men riep de Serviërs op de stad niet te verlaten, maar ondanks dit verzoek verlieten vele Serviërs per bus de wijk Hadzici op weg naar Bratunac.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR

De Bosnisch Servische legercommandant Ratko Mladic heeft op 8 februari het contact met IFOR verbroken uit protest tegen de gevangenneming van Servische militairen door moslim-militairen. eenheden van Mladic weigerden om burgers van Servisch grondgebied door te laten naar de moslim-Kroatische federatie. Een IFOR-woordvoerder verklaarde een bevestiging van Mladic's dreigement af te wachten. "Wij erkennen Mladic niet als legitieme autoriteit", omdat hij nog steeds wordt gezocht voor oorlogsmisdaden, zei hij.

Het Bosnische parlement heeft op 12 februari een algemene amnestie afgekondigd voor de voormalige tegenstanders in de oorlog. Het betreft hier dienstweigeraars, deserteurs en spionnen. De amnestie, die werd aangenomen met slechts één tegenstem, omvat alle schendingen van het militair strafrecht in de oorlog. Uitgezonderd zijn misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden. De regeling geldt ook voor Serviërs die hebben gevochten in het Bosnisch-Servische leger (BSA).

De Amerikaanse onderminister Richard Holbrooke heeft de crisis bezworen die was ontstaan na de arrestatie van de acht Servische militairen. Door zijn bemiddeling op 11 februari, is de relatie tussen de Bosnische Serviërs en IFOR weer hersteld en zijn vier van de acht gevangenen weer vrij gelaten.

In tientallen dorpen in de Servische delen van Bosnië worden honderden burgers, meest mannelijke Kroaten en moslims, gedwongen tot een soort slavenarbeid. De meeste dwangarbeiders worden volgens Rode-Kruisfunctionarissen in afgelegen gebieden vastgehouden door plaatselijke bestuurders en militaire commandanten. Ze waren ofwel woonachtig in de streek waar ze worden te werk gesteld, of ze zijn daarheen overgebracht toen de Serviërs vorig najaar moesten terug-

trekken voor het BiH-offensief. In Prijedor, waar moslims en Kroaten zwaar hebben geleden onder de "etnische zuiveringen", zijn volgens de hulpverleners tijdens de oorlog honderden mannen ingezet als dwangarbeiders, terwijl hun gezinnen uit de stad werden verjaagd. Een moslim, die is teruggekeerd na tweeënhalf jaar loopgraven graven aan het front, zegt dat als dwangarbeiders werk weigerden, hun gezinsleden zouden zijn vermoord. In Debeljaci, in de omgeving van Banja Luka, vertelden de dorpelingen dat de arbeidsploegen daar begin februari zijn ontboden. De ploegen moesten dikwijls werken voor eenheden aan het front. De leider van het Rode-Kruiskantoor in Banja Luka vermoedt dat de Servische leiders na "Dayton" wel opdracht hebben gegeven de dwangarbeiders te laten gaan, maar dat hun bevelen niet overal zijn opgevolgd.

NAVO

De Verenigde Staten overwegen in Hongarije een permanente militaire basis in te richten onder de paraplu van de NAVO. Bij een bezoek op 14 februari aan Budapest zei de Amerikaanse onderminister van defensie, John White, dat als de vredesoperatie in Bosnië voorbij is, de VS niet uitsluiten dat er Amerikaanse troepen achterblijven in Hongarije. De logistieke bases bij Tazsar en Kaposvar, die worden gebruikt voor de ondersteuning van de Amerikaanse IFOR-militairen, zouden dan een permanent karakter kunnen krijgen. De uitspraken van White zorgden zowel bij Amerikaanse NAVO-ambassade in Brussel als op het Pentagon in Washington voor enige consternatie. Het is niet voor de hand liggend dat de NAVO een permanente basis inricht in een land dat niet tot het bondgenootschap behoort.

IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)

De NAVO-vredesmacht in Bosnië krijgt vanaf 13 februari, foto's en andere informatie over verdachten van

oorlogsmisdaden. Om hen gemakkelijker te kunnen herkennen en op te kunnen pakken. De IFOR-militairen krijgen geen opsporingstaak erbij. IFOR-woordvoerders hebben gezegd dat er geen plannen bestaan om foto's van verdachten te verspreiden. Zij onderstreepten opnieuw dat het aanhouden van vermeende oorlogsmisdadigers geen prioriteit heeft binnen de missie. Het primaire doel is nog steeds het voorkomen dat de oorlog opnieuw begint en het verzorgen van veiligheid.

HOOFDMACHT IFOR

De opbouw van de "International Police Task Force" (IPTF) verloopt maar moeizaam. Het IPTF heeft volgens het Dayton akkoord, de taak om lokale politiemensen te begeleiden en te ondersteunen bij hun toekomstige politietaak. Zij is evenals IFOR aanwezig in de Republiek Srpska en in het gebied van de moslim-Kroatische federatie. Hun taak is te zorgen voor de civiele voortgang van het vredesverdrag. Hun totale sterkte moet uitkomen op 1721 mannen. Tot op dit moment zijn er 215 politiemensen in Bosnië aangekomen, waarvan er 116 in Sarajevo werken. Van de 36 VN landen hebben tot nu toe maar 12 landen de toezegging gegeven om politiemannen te sturen. Veel landen kunnen niet aan de eisen voldoen, daar veel politiemannen niet beschikken over een rijbewijs en de Engelse taal niet spreken.

De politiemacht opereert volkomen

neutraal en heeft dan ook geen enkel vuurwapen. Dit om het vertrouwen te geven aan de lokale politie en bevolking. Hun enige "wapen" is dan ook pen en papier.

Franse en Britse IFOR-militairen hebben in Fojnica, veertig kilometer ten westen van Sarajevo een trainingscentrum voor terroristen ontmanteld. Elf personen, onder wie drie Iraanse instructeurs, werden gearresteerd. Ook werd een aanzienlijke hoeveelheid wapens, waaronder semi-automatische geweren, raketgranaten, munitie, springstof en explosieven in beslag genomen. Volgens de Bosnische regering is het gebouw, een voormalig opleidingscentrum van de speciale eenheden (agenten van de veiligheidsdienst) van het Bosnische ministerie van Binnenlandse Zaken. Het gevonden materiaal wijst er volgens IFOR op dat de aanwezige personen werden getraind in het bestoken van civiele en militaire doelen. Het is nog onduidelijk of er recent aanvallen vanuit dit kamp zijn uitgevoerd. Onder de wapens werden ook een speelgoed brandweerauto en een shampoo-fles gevuld met explosieven. In de hal van het trainingscentrum hing een foto van de Bosnische president Alija Izetbegovic. Op een tafel in een klaslokaal lag een foto van de voormalige Iraanse leider ayatollah Khomeini. Ook zijn documenten aangetroffen die in de Iraanse taal Farsi waren gesteld. De aanwezigheid van de drie Iraniërs is in strijd met het akkoord van Dayton, dat bepaalt dat alle buitenlandse strijders 15 januari Bosnië moesten hebben verlaten.

NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)- SECTOR

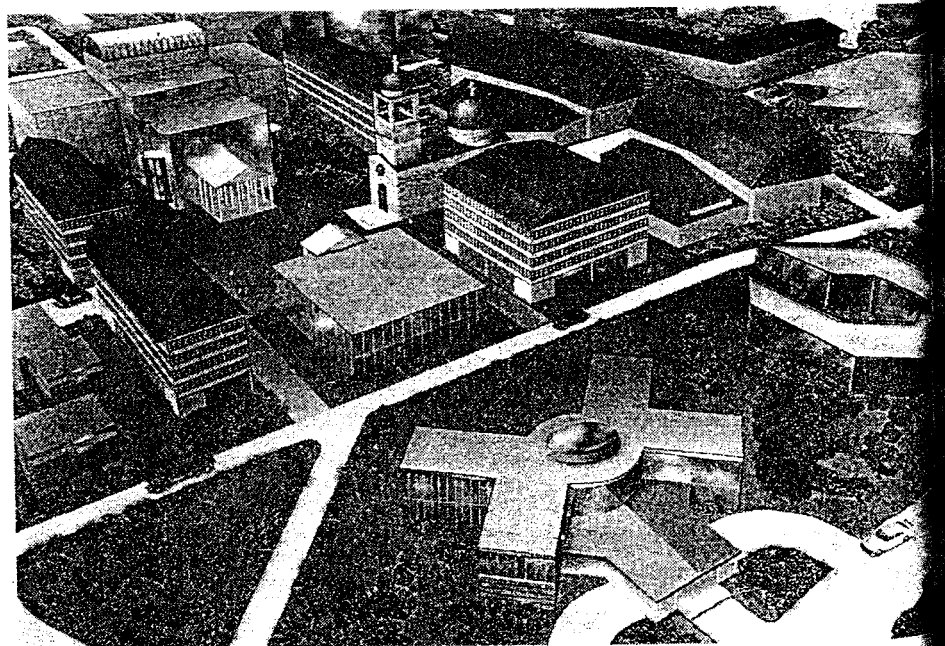
De minister van Defensie Pavel V. Grachev, van de Russische Federatie, is op 7 februari voor besprekingen in Tuzla geweest. Hij heeft hier met de commandant van de NAVO in Europa, generaal George Joulwan gesproken. Verder heeft hij het Russische contingent van 1600 Russische militairen toegesproken. Hij deed dit op

hun hoofdkwartier in Ugljevic, 30 km ten noord-oosten van Tuzla.

Het IFOR-hoofdkwartier in Ilidza, een Servische buitenwijk van Sarajevo, is op 12 februari getroffen door een geweergranaat. De aanslag bleef bij materiële schade.

Op 14 februari zijn twee mensen gewond geraakt toen de bus waarin zij reden, onder vuur werd genomen. De bus reed voor het eerst sinds de oorlog heen en weer tussen de Servische buitenwijk Ilidza en het centrum van Sarajevo. Het is nog onduidelijk of Bosnische regeringstroepen of Serviërs verantwoordelijk zijn voor de aanslag. De bus was op initiatief van het VN-Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR) ingezet om de moslims en de Serviërs dichter bij elkaar te brengen. Tijdens de rit zat naast de chauffeur een zwaar-gewapende Amerikaanse militair.

WEST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (UK)- SECTOR

"Palepolis" Frankfurter Allgemeine, februari 1996

Tijdens een collonnerit tussen Sarajevo en Kiseljak op 5 februari, is een Britse IFOR-militair geraakt in het hoofd door rondvliegend glas. Het voertuig werd beschoten door een sniper.

Bijna een jaar na de Belgen, de Ame-

rikanen, de Italianen, de Fransen en vele andere landen, lijkt het erop dat ook Nederland binnenkort een ambassade zal openen in Sarajevo.

ZUID-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (FR)- SECTOR

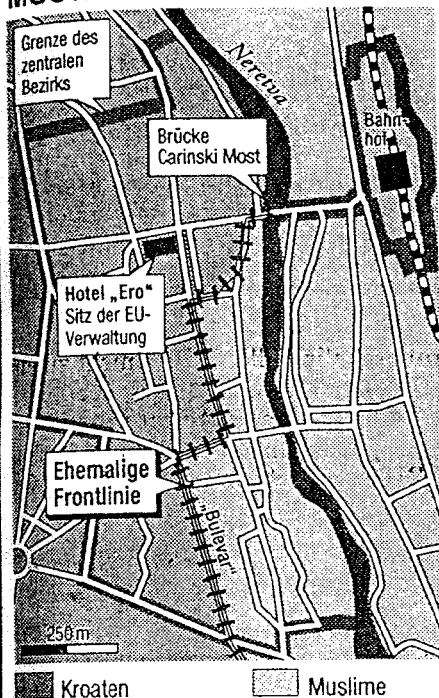
Op 6 februari heeft een klein aantal mensen in Sarajevo herdacht, dat er twee jaar geleden een Servische mortier-granaat op het marktplein 68 mensen heeft gedood en er tweehonderd mensen gewond raakten. Veel mensen legden bloemen op de plaats waar de granaat is ontploft.

De burgemeester Maksim Stanisic, van de door de Serviërs gecontroleerde buitenwijken van Sarajevo, heeft op 10 februari aangekondigd dat hij de grens met de moslim-Kroatische federatie niet zal sluiten. Daarmee trekt Stanisic zich niets aan van de door Mladic afgekondigde boycot van alle contacten, zowel met de moslims en Kroaten als met de NAVO en internationale bemiddelaars.

In de bergen in de buurt van Pale zijn de Serviërs begonnen met de bouw van een "nieuw Sarajevo". Het moet de hoofdstad van de republiek Srpska worden en er moeten uiteindelijk meer dan 200.000 Serviërs wonen. Als voorbeeld gaat men uit van een stad

als Brazilia in Brazilië. Men gaat deze nieuwe stad "Palepolis" noemen. Of dit miljarden-project ooit zal worden verwezenlijkt is de vraag, daar de Republiek Srpska straatarm is.

MOSTAR

Frankfurter Allgemeine, februari 1996

Woedende Kroaten hebben op 8 februari de auto van de EU-burgemeester Hans Koschnick in Mostar omsingeld, en hem gedurende uren ver-

hinderd door te rijden. Tevens drong een grote groep Kroaten het EU-hoofdkwartier in hotel Ero binnen en heeft daar grote schade aangericht. Het EU-personeel heeft het hotel ontruimd. Het EU-bestuur over Mostar heeft bij decreet besloten de stad in zeven districten te verdelen: drie voor de Kroaten, drie voor de moslims en één neutrale zone in het centrum. Het beheer over het station, het vliegveld, drie elektriciteitscentrales en de waterbronnen komen in handen van het centrale bestuur. Dit om botsingen te voorkomen tussen beide bevolkingsgroepen, die eerder felle strijd leverden. Het decreet heeft tot doel vrij verkeer tussen de Kroatische en moslim-gedeelten van Mostar met ingang van 8 februari mogelijk te maken, zoals in het vredesakkoord voor Bosnië is voorzien. Maar de Kroatische burgemeester Mijo Brajkovic van West-Mostar verklaarde dat de missie van Koschnick is beëindigd en alle contacten met de EU zou verbreken. Verder werd een nachtelijk uitgaansverbod afgekondigd. De Duitse minister Kinkel van Buitenlandse Zaken noemde de situatie "uiterst alarmerend" en heeft hierover contact opgenomen met de Kroatische president Tudjman.

NEDERLANDSE MILITAIREN

Nederlandse en Britse genietroepen van IFOR hebben samen een nieuwe brug gebouwd over de rivier de Lasva. De oude brug was tijdens de oorlog opgeblazen. De brug nabij Travnik maakt deel uit van de patrouille-routes die de Nederlandse IFOR-militairen gebruiken.

Minister Voorhoeve van Defensie heeft in de afgelopen periode een werkbezoek gebracht aan de 2100 man sterke Nederlandse IFOR-troepenmacht in Bosnië. Zijn reis begon op 11 februari in Rimini, Italië, de thuisbasis van een transport- en luchtambulance-eenheid van de Koninklijke Luchtmacht. Hij is op 12 februari van Rimini naar Sarajevo gevlogen voor besprekingen met de Amerikaanse en Engelse commandanten van IFOR over de laatste ontwikkelingen. Vervolgens heeft hij het Nederlandse Mechbat in Travnik, het logbat in Busovaca en Santici en de mariniers in Jezero bezocht en gesproken met de militairen en hun commandant, brigadegeneraal Henk Coopmans. Hij had diep respect voor wat er door de Nederlandse militairen tot nu toe was gebeurd. Aan het eind van zijn reis heeft hij in Sarajevo een gesprek gehad met de voor de civiele wederopbouw verantwoordelijke hoge vertegenwoordiger, de Zweed Carl Bildt.

De commandant van de Nederlandse IFOR militairen, brigadegeneraal Henk Coopmans is tevreden over het verloop van de IFOR-operatie in Bosnië Hercegovina. Hij heeft nog wel problemen met de logistieke bevoorradings, en de contacten tussen Bosnië en de staf in Den Haag zijn voor verbetering vatbaar.

Verder zou hij graag een politiek adviseur toegewezen krijgen voor de contacten met de verschillende bevolkingsgroepen.

Een korporaal van de Nederlandse IFOR-militairen is op 11 februari gewond geraakt toen hij werd getroffen door een kogel uit het pistool van een collega. Een collega was bezig met

Frankfurter Allgemeine, februari 1996

onderhoud aan zijn wapen, toen het per ongeluk afging. De korporaal werd getroffen in het rechter bovenbeen. Het ongeval gebeurde in Santici. De korporaal werd na het incident overgebracht naar de zogeheten verbandplaats in Novitravnik. Volgens een zagsman van defensie heeft de korporaal een vleeswond opgelopen en zijn geen vitale delen geraakt. Na een eerste hulp verpleging werd hij op 13 februari naar Nederland vervoerd.

De 2100 Nederlandse militairen zijn 56 dagen na het akkoord van Dayton, een aardig eind op streek. Het hoofdkwartier (de firm base) van het mechat, in het voormalige hotel Babanovac in de Vlastic-bergen te Sisava, is aardig opgeknapt. Men kan weer douchen met warm water en het dak is gedicht. Voorlopig moet de militairen in hun tijdelijke onderkomens blijven en zich niet buiten de wegen begeven of verlaten panden betreden, in verband met de duizenden mijnen en boobytraps, die nog niet geruimd zijn. Men is druk bezig de mijnenvelen in kaart te brengen. Verder worden nauwkeurig de posities van de Servische-, moslim- en Kroatische militairen genoteerd. Ook is men water aan het zuiveren voor eigen consumptie.

Het militair in de hand houden van de strijdende partijen heeft voorlopig nog de voorrang boven het lenigen van de bevolking. De Nederlandse radareenheid op een heuvel van 800 meter in Mrkonjic Grad is in zijn geheel operationeel. De zeventien militairen houden zich bezig met het opsporen van mortieren. Maar mortiervuur wordt er gelukkig nauwelijks gehoord. Er worden hooguit tien doelen per dag geregistreerd. De Nederlandse militairen kijken uit naar 18 april, de dag, dat de drie strijdende partijen met al hun materieel terug moeten zijn in hun hoofdkwartieren.

Drie Alouette-III helikopters van de luchtmacht gaan de Nederlandse troepen in Bosnië ondersteunen. De ministerraad heeft hier op 16 februari toestemming voor verleend. De helikopters zijn nodig omdat de sector waarin de Nederlanders patrouilleren zo groot is dat vervoer over de weg te veel tijd

kost. Verder zullen de heli's de Nederlandse militairen ondersteunen bij verkenningen in onherbergzame gebieden en lichte transporten. Dit brengt ook extra kosten en personeel met zich mee. Voor begeleiding van de heli's gaan twintig militairen zorgen.

Een ex-militair van de Nederlandse VNTroepen is op 4 februari in Kroatië aangehouden. Toen de politie de auto van de 33-jarige man doorzocht, vond ze een onbekende hoeveelheid XTC-pillen. De man liet daarna zijn militaire VN-pasje zien. Maar de politie wist met een telefoonje de oplichting aan het licht te brengen. Volgens de politie heeft de man in de afgelopen twee maanden Kroatië meerdere malen bezocht.

VERENIGDE NATIES

Frankrijk heeft op verzoek van de UNHCR eind januari 1996 78 Bosnische collaborateurs opgenomen die niet naar huis terug durven. De Bosnische moslims uit Srebrenica en Zepa hadden met de Serviërs samengewerkt. De groep is in augustus 1995 gevangengezet.

VN-TRIBUNAAL

De Nederlandse advocaat Wladimiroff is in Bosnië op zoek naar een alibi voor de van oorlogsmisdaden verdachte Serviër Dusan Tadic. Tadic zal vermoedelijk op 7 mei terecht moeten staan. Tadic wordt verdacht van oorlogsmisdaden in het kamp Omarska, nabij Prijedor.

De Europese commissaris Hans van den Broek is het eens met de president van het oorlogstribunaal, Antonio Cassese om de politieke en economi-

sche druk op met name Servië en Kroatië te verhogen. Volgens van den Broek zal geen gerechtigheid worden gedaan aan de slachtoffers, en zal de vrede niet lang stand houden. Hij meent dat de raad van ministers de komende maanden de vinger aan de pols moet houden. Volgens Cassese heeft alleen Bosnië wetgeving uitgevaardigd die het tribunaal ter plekke ruimte biedt. Maar de Servische en Kroatische overheden traineren de werkzaamheden van het tribunaal. Cassene is ingenomen met een compromis dat de Amerikaanse bemiddelaar Holbrooke op 12 februari heeft bereikt om het overleg tussen de partijen te hervatten. Het tribunaal zal de van oorlogsmisdaden verdachte mensen eerst "screenen" voordat ze kunnen worden aangehouden. "Dat voorkomt willekeur en arbitraire acties", aldus Cassese.

Aanklager Richard Goldstone verwacht op korte termijn aanklachten in te dienen tegen moslims die worden verdacht van oorlogsmisdaden. Tot op heden zijn alleen Serviërs en Kroaten aangeklaagd. De onderzoeken tegen moslims zijn zover gevorderd dat de aanklachten binnen enkele weken ter goedkeuring aan een rechter van het Tribunaal zullen worden voorgelegd.

EUROPESE UNIE

De Europese Unie moet de politieke en economische druk op, met name, Servië en Kroatië verhogen om samen te werken met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag. Dit verklaarde de president van het oorlogstribunaal, Antonio Cassese, na een bezoek op 12 februari aan de Europese Commissie.

IN 1996 EEN 'PERES-OVERWINNING' OP TWEE FRONTEN ?

Elnet D.A. van Amerom

In dit overzicht komen de volgende onderwerpen aan de orde, getiteld:

- Zeventiende pendelronde;
- Stg "WATER-GEHEIM";
- De nieuwe 'SALADIN', ergernis en onvrede;
- PLO-Handvest;
- Vervroegde verkiezingen.

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, de Telegraaf, het NRC-Handelsblad, Trouw, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Le Monde, The Times, Middle East International.

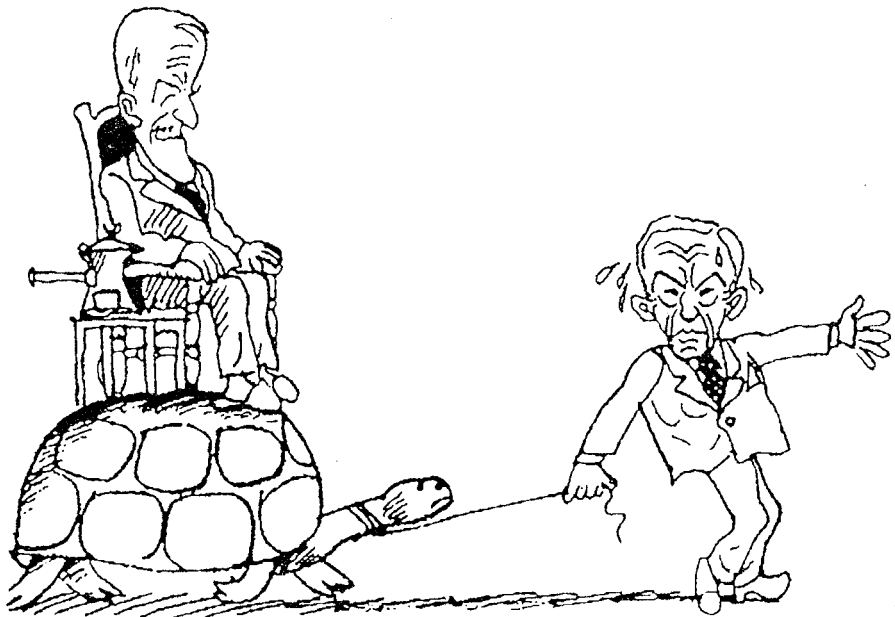
ZEVENTIENDE PENDEL- RONDE

EERSTE OVERLEG

Op 5 februari is de Amerikaanse minister Christopher (buitenlandse zaken) in Jeruzalem met zijn zeventiende pendelronde begonnen. Zijn doel was om de vorige maand afgebroken vredesonderhandelingen tussen Israël en Syrië, weer nieuw leven in te blazen. Toen werd voor het eerst expliciet gesproken over door Israël geëiste veiligheidsvoorzieningen op de Golanhoogvlakte, die eventueel aan Syrië wordt teruggegeven. Ook de Israëlische eisen met betrekking tot normalisatie van de betrekkingen, kwamen toen ter sprake. Christopher wilde nu met zijn hervatte 'pendel-diplomatie' bereiken dat de Israëlische premier Peres en de Syrische president Assad hun onderhandelingsteams meer bevoegdheid geven om beslissingen te kunnen nemen.

Peres beloofde Christopher dat de vredesonderhandelingen met Syrië niet zullen lijden onder de Israëlische verkiezingscampagne. De Amerikanen vreesden namelijk dat de premier zich niet volledig aan de ingewikkelde en taaie besprekingen met Assad zal kun-

nen wijden. Een spoedige handdruk van Peres en Assad op het Witte Huis in Washington, zou zowel voor Peres als voor Clinton een welkome afsluiting vormen van vier succesvolle jaren Midden-Oostenbeleid. Maar gaandeweg is duidelijk geworden dat zo'n historisch verdrag meer tijd zou gaan vergen. Assad's trage onderhandelingspolitiek van de afgelopen periode, hebben alle Israëlische illusies op een spoedig vredesakkoord weggenomen. Volgens Amerikaanse bronnen denkt Christopher echter dat een vredesverdrag tussen Israël en Syrië in elk geval haalbaar is vóór de Amerikaanse presidentsverkiezingen in december.

le nouvel Afrique Asie, februari '96

TWEEDE OVERLEG

Nadat Christopher op 6 februari in Damascus was aangekomen, volgde een ruim drie uur durend gesprek met de Syrische president Hafez Assad. Volgens een Amerikaanse bron had Assad grote aarzelingen, vanwege de geruchten dat Peres de verkiezingen van oktober wilde vervroegen naar mei. Christopher en andere Amerikaanse bemiddelaars hadden al problemen met de verkiezingen in oktober, omdat daardoor als het ware een tijdelimiet wordt gesteld aan het sluiten van

een Israëlisch-Syrisch vredesakkoord. Een vervroeging naar mei zou dit probleem, in hun ogen, alleen maar acuter maken. Daarenboven was Assad niet bereid om tegemoet te komen aan een Amerikaans-Israëlisch voorstel voor een top-ontmoeting met Peres. Assad is niet de man voor dergelijke politieke geste.

WARREN CRISTOPHER'S SUCCES

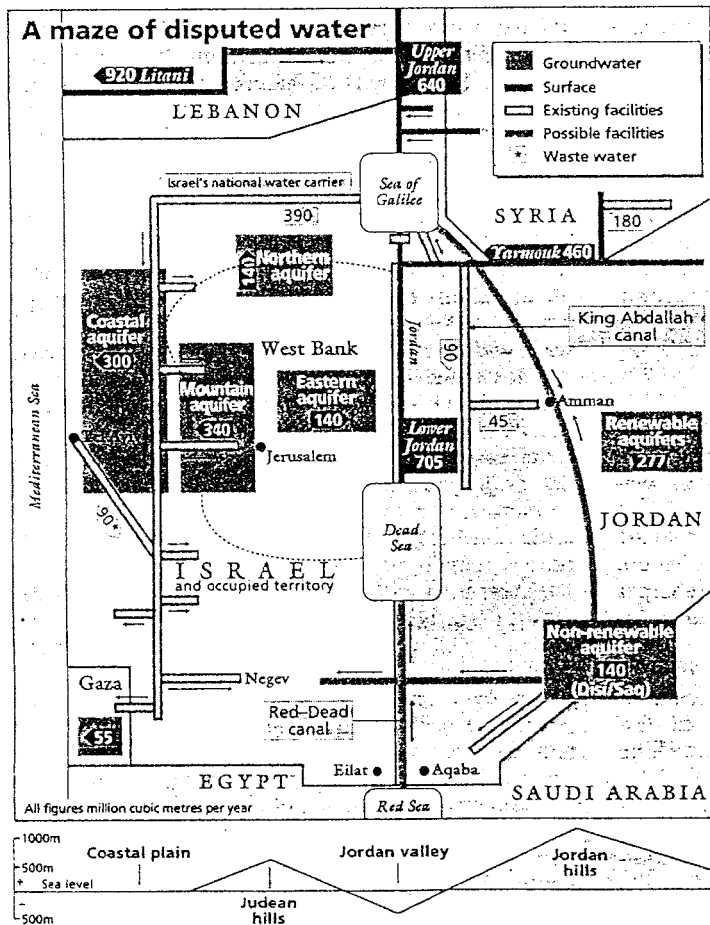
Hoe dan ook, aan het eind van de dag maakte Christopher bekend dat Syrië had ingestemd met de hervatting van het vredesoverleg met Israël. De besprekingen, bijgewoond door Israëlische en Syrische generaals, zullen op 26 februari in Wye Plantation, dichtbij Washington, worden hervat. Het grote struikelblok in de onderhandelingen blijft de Syrische eis dat Israël zich onvoorwaardelijk verplicht de

hele in 1967 veroverde Golan te verlaten. Israël weigert deze belofte te doen voordat Syrië zich heeft vastgelegd op de door Jeruzalem geëiste veiligheidsvoorzieningen. Die moeten het risico op een eventuele Syrische verrassingsaanval vanaf de Golanhoogten tot het minimum beperken.

Direct hiermee verbonden is het belangrijke onderlinge geschil over de watervoorzieningen. Op 13 februari verklaarde premier Peres dat er pas vrede met Damascus kan komen als

het probleem van de waterrechten in het Golan-gebied is opgelost. Hij noemde als mogelijke oplossing dat Syrië zijn water uit Turkije haalt. Israël zou, na een eventuele teruggave van de Golan, gebruik moeten kunnen blijven maken van alle daar aanwezige bronnen. Immers, meer dan 30% van het drinkwater voor heel Israël komt uit deze regio.

terre van buitenlandse zaken mee, dat Israëlische, Jordaanse en Palestijnse onderhandelaars in Oslo een principe-akkoord over de verdeling van het schaarse water hadden bereikt. Onder leiding van Noorwegen is hierover twee jaar onderhandeld. Het principe-akkoord voorziet niet in de toekenning van water- en bronrechten, maar biedt een raamwerk voor het beheer van

The Economist, december '95

STG "WATER-GEHEIM"

Dat ook zoet water van uitzonderlijk strategisch belang in het Midden-Oosten is, getuige het feit dat watergegevens hier al jarenlang als 'staatsgeheim' worden behandeld. Een eerlijke verdeling van de aanwezige watervoorraden wordt beschouwd als een van de meest cruciale voorwaarden voor het bereiken van een duurzame vrede. Gezien de bestendige vrede tussen Jordanië, de PLO en Israël was er alle aanleiding om dit probleem met spoed op te pakken.

Op dinsdag 13 februari deelde een woordvoerder van het Noorse minis-

Drie weken nadat hij met overgrote meerderheid (87.1%) werd gekozen, is Yasir Arafat op 12 februari plechtig geïnstalleerd als president van de Palestijnse staat in wording. Door de plechtigheid twee weken voor de eerste officiële bijeenkomst van het Palestijnse bestuur te houden, benadrukte Arafat dat zijn macht niet afhankelijk is van zijn volksvertegenwoordiging. Na afloop van de slechts tien minuten durende ceremonie, zei Arafat niets te hebben toe te voegen aan de woorden van de waarnemend voorzitter van de PNC (Palestijnse parlement-in-ballingschap), Salim Za'anoun: "We beleven deze dag voor onze Arabische- en islamitische natie, en de triomf van

Salah-a-Din" (aut: Arafat wordt hier vergeleken met Saladin, de moslimkrijgshero, die o.a. Jeruzalem in 1187 uit de handen van de kruisvaarders bevrijdde). Za'anoun zei verder dat de PLO nu van de 'kleine Jihad' overging naar de 'grote Jihad'. De hoogste religieuze leider in de Gaza-strook, sjeik Mohammed Abu Serdana, besloot zijn toespraak met "... morgen zullen wij onze vlag hijsen op alle kerken en moskeeën in Jeruzalem".

Middle East International, februari '96

ERGERNIS

1. Niet alleen hebben bovenstaande uitspraken nationaal en internationaal nogal wat ergernissen opgewekt, ook de ceremonie zelf is bij sommigen in het verkeerde keelgat geschoten. Israël nam o.a. aanstoot aan het begrip 'jihad', dat wordt begrepen als 'heilige oorlog'. Volgens Arafat zelf betekent 'grote jihad' zelfoverwinning, terwijl 'kleine jihad' voor militaire acties wordt gebruikt.

2. Door de haastige voorbereiding (of wellicht opzettelijk!) waren een aantal pas verkozen, onafhankelijke PLO-vertegenwoordigers voor de ceremonie niet uitgenodigd. Zij vrezden dat dit een slecht voorteken is voor de wijze waarop Arafat met zijn 'parlement' wil omgaan.

3. Uit angst voor spectaculaire wraakacties van de Palestijnse moslim-fundamentalistische organisaties Hamas en de Islamitische Jihad had Israël, in overleg met Arafat's bestuur, de 'Westbank' en de Gazastrook voor

onbepaalde tijd afgesloten. Enkele tienduizenden Palestijnen, die in Israëlijs gebied werkzaam zijn, werden daardoor voor de zoveelste keer tijdelijk werkloos. Een ander, niet onaanzienlijk gevolg van de Israëlijs restrictie, ontstond in Jeruzalem. Rellen waren het gevolg toen aan oudere Palestijnen de toegang tot de 'oude stad' werd geweigerd. Hierdoor konden zij, in de zo belangrijke Ramadan-periode, niet naar de heilige al-Aksa moskee gaan om te bidden. Overigens was het al aan Palestijnen jonger dan 30 jaar verboden om voor de gebedsdiensten naar Jeruzalem te komen.

ONVREDE

Door de talloze restricties, die de

Israëli's naar eigen zeggen uit veiligheidsoverwegingen opleggen, groeit de onvrede. Uit angst voor aanslagen met bom-auto's is het voor Palestijnen verboden met de eigen auto via Israël te reizen. Een ander voorbeeld is de gigantische stapel post, die bij de Israëlijs PTT ligt opgeslagen. Doorzending wordt vooralsnog geweigerd, omdat op de Palestijnse postzegels het woord 'Palestina' staat

PLO-HANDVEST

Om een geheel andere reden heerst er ook onvrede bij Israël en niet minder bij Amerika. Al in september 1993 beloofde de PLO-voorzitter om de passages van het Palestijnse Handvest,

waarin wordt opgeroepen tot vernietiging van de joodse staat, aan te passen. Sindsdien heeft Arafat al drie maal zijn handtekening gezet onder een document waarin een dergelijke belofte is opgenomen.

Op 6 februari zag het er naar uit dat 'het' er eindelijk van zou komen. Het uitvoerend comité van de PLO was toen in het Egyptische El-Arish, o.a. voor dit 'hete hangijzer', in vergadering bijeen. Het uiteindelijke resultaat was echter dat de amendering van het Handvest tot nader order werd uitgesteld. Leden van het comité spraken later van een 'niet-urgente kwestie'. Toch gaat de tijd dringen omdat eind februari de eerste vergadering is van de nieuw-gekozen Palestijnse autonomie-raad. Volgens het vervolgautonomieakkoord, dat tussen Israël en de Palestijnen is gesloten, moet binnen twee maanden na de eerste zitting van de nieuwe raad, het PLO-Handvest zijn geamendeerd. Arafat staat onder Amerikaans/Israëlijs pressie om nu eindelijk zijn verplichtingen inzake het PLO-Handvest na te komen.

VERVROEGDE VERKIEZINGEN

Zondag 11 februari maakte premier Peres in een van zelfvertrouwen blakende TV-rede bekend, dat er vervroegde verkiezingen zullen komen. 28 Mei is nu als nieuwe datum genoemd. Volgens de meest recente steekproef krijgt Peres bij de eerste rechtstreekse premierverkiezing 46% van de stemmen, tegen Likudleider Netanyahu 30%. En dus heeft Peres, uitsluitend aan de hand van voor hem en zijn Arbeiderspartij (Awoda) gunstige opiniepeilingen, besloten een vervroegd mandaat van het volk te vragen. De voor hem gunstige prognose heeft alles te maken met de nu in Israël heersende 'Rabin-rage'.

RABIN-GEKTE

Mocht u een dezer dagen een bezoek brengen aan Israël, dan kan het niet anders of u zal zich in 'Rabin-land' wanen. Lopend door de winkelpromenade (Ben-Jehudastreet) in Jeruzalem valt onmiddellijk op dat alle eta-

Agence France-Press

ALLOWED ENTRY — A Palestinian woman hurrying to Al Aqsa Mosque in Jerusalem on Friday for prayers during Ramadan. Hundreds of thousands joined her but Israel, in a security move, barred anybody under the age of 30.

International Herald Tribune, 10 februari 1996

lages vol liggen met 'Rabinalia'. Rabin T-shirts, Rabin-petten, Rabin-posters, overal is de vermoorde premier nadrukkelijk 'aanwezig'. De boekenwinkels liggen vol met stapels Rabin-fotoboeken, de bijgewerkte oude Rabin-biografie en natuurlijk gaat de nieuwste biografie-uitgave van het Engelstalige blad 'Jerusalem Report' als warme broodjes over de toonbank.

AWODA

De Arbeiderspartij nu maakt handig gebruik van deze 'Rabin-gekte'. Peres heeft er geen moeite mee om de nagedachtenis van zijn vroegere aartsrivaal Rabin in de komende verkiezingscampagne op te roepen. Alles wijst erop dat zijn Awoda juist het accent zal leggen op Rabins vredesbeleid. Zijn argument is dat het gaat om de voortzetting van het vredesproces dat door Rabin in gang is gezet. "De weg naar de vrede met Syrië en het hele Midden-Oosten is geopend", zei hij in de TV-rede. Dat dit geen grootspraak is getuige het feit dat de akkoorden met de Palestijnen redelijk blijken te functioneren en de vrede met Jordanië na één jaar al veel 'warmer' lijkt dan de vrede met Egypte na 18 jaar. In drommen stromen Israëliërs naar de Jordaanse toeristische trekpleister Petra, binnenkort zal dat zelfs met ei-

gen auto kunnen. De psychologische betekenis daarvan moet niet worden onderschat. Verder kan AWODA wijzen op de indrukwekkende daling (5%) van de werkloosheid en de stijging (1995) van het bruto nationaal inkomen met 7%, het hoogste in 22 jaar.

LIKUD

Zijn politieke tegenstanders, de rechtse partijtjes met natuurlijk de Likud voorop, hebben Peres echter te verstaan gegeven dat hij het niet moet wagen om Rabin te gebruiken in zijn campagne. De oppositie vreest terecht dat de vermoorde Likud-premier zijn voormalige opponent Peres postuum aan de overwinning zal helpen. Maar de Likud heeft nog meer hete ijzers in het vuur. Zij zullen blijven wijzen op het ongewijzigde PLO-Handvest, dat als een overtuigend bewijs wordt beschouwd voor de onveranderde intenties van Arafat jegens Israël. Blijft de Palestijnse leider in gebreke, dan speelt hij daarmee Likud-leider Netanyahu in de kaart. Het rechtse kamp zal dan vele tienduizenden stemmen verwerven afkomstig van de zwevende kiezers. Netanyahu zal daarnaast Peres nog met twee belangrijke onderwerpen om de oren slaan: - De diepgevoerde Israëlische angst van het verlies van de Golan, én - de onzekere toekomst van Jeruzalem, als Israëls onverdeelde hoofdstad.

Middle East International, februari '96

CONCLUSIE

Indien vóór 28 mei de anti-Israëliëse paragrafen uit het PLO-Handvest zijn geschrapt, ziet de politieke toekomst er niet gek uit voor Peres en zijn partij. De huidige gunstige opiniepeilingen kunnen echter in rook opgaan als de Islamitische beweging Jihad, of de Palestijnse organisatie Hamas, alsnog met een spectaculaire terroristische aanslag wraak nemen voor de dood van meesterbommenmaker Yehiva Ayyash.

Daarnaast past nog één slotopmerking. De voor het Midden-Oosten aangepaste wet van Murphy, luidt: 'In het Midden-Oosten gaat het altijd anders dan je logischerwijs zou denken'.

VAN ED50 NAAR WGS 84: REFERENTIE-SYSTEMEN OP DE KAARTEN 1:50.000

ir. P.C.M. van Asperen

De Nederlandse topografische kaarten worden geproduceerd in het stelsel van de Rijksdriehoeksmeting (RD). Dit betekent dat de kaartcoördinaten zijn gebaseerd op een stereografische projectie van de Bessel-ellipsoïde. Een voorbeeld van dit coördinatensysteem is te zien in figuur 1.

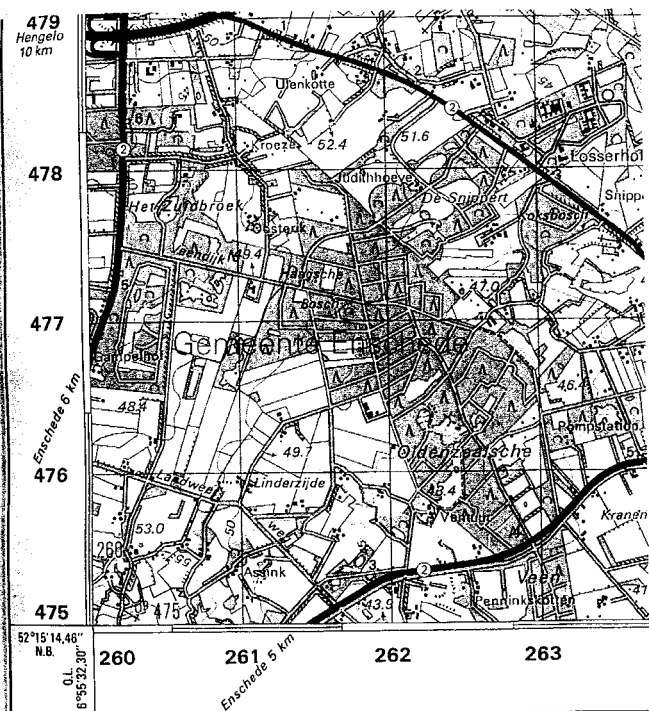

Fig. 1 Coördinatensysteem RD op de 1:50.000
© Topografische Dienst Nederland

Voor militaire toepassingen wordt nog een kaartserie op de schaal 1:50.000 geproduceerd: de kaartserie M733. Op deze kaarten is over het kaartbeeld een ander coördinatensysteem gedrukt. Deze overdruk is gebaseerd op de Universal Transverse Mercator-projectie (UTM). De coördinaten zijn berekend op basis van de Internationale Ellipsoïde in het systeem van de Europese vereffening van 1950 (ED50). Het coördinatensysteem wordt in het kort aangeduid als ED50. Met uitzondering van het verschil in coördinaatsysteem is de inhoud van de militaire en de civiele kaart gelijk.

Verschillende elementen op de militaire kaart wijzen op het gebruik van een afwijkend coördinatensysteem in vergelijking met de civiele kaart 1:50.000 (RD). Op de eerste plaats wijzigen de geodetische coördinaten, die bijvoor-

beeld bij de hoekpunten staan vermeld. Verder is het ED50-net niet parallel aan de kaartrand (fig. 2). De randinformatie is aangevuld met de zogenaamde WGS-noot en de plaatsaanduiding. WGS is een afkorting voor World Geodetic System. De WGS-noot geeft de omrekening van coördinaten voor het betreffende kaartblad van ED50 naar het systeem WGS 72. De plaatsaanduiding is een standaard systeem voor het aanduiden van plaatsen met behulp van het vierkantennet van het coördinatensysteem.

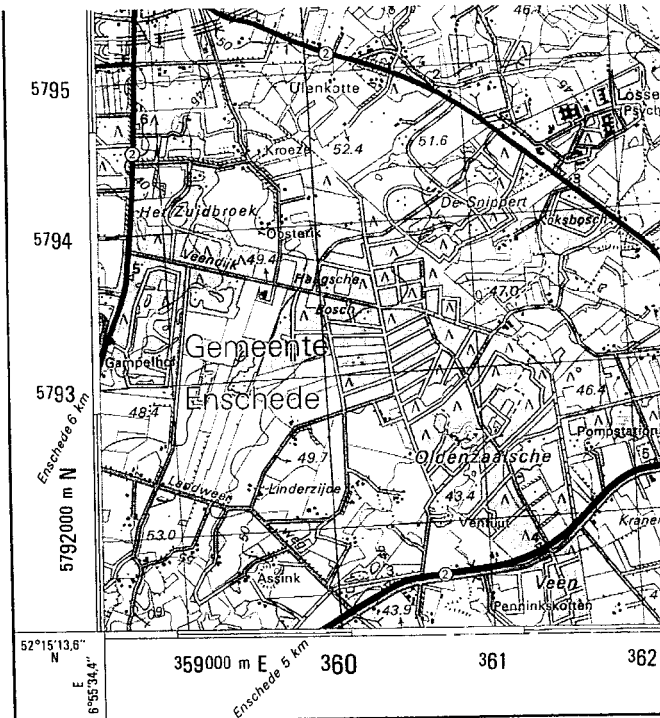

Fig. 2 Coördinatensysteem ED50 op de 1:50.000 (M733) © Topografische Dienst Nederland

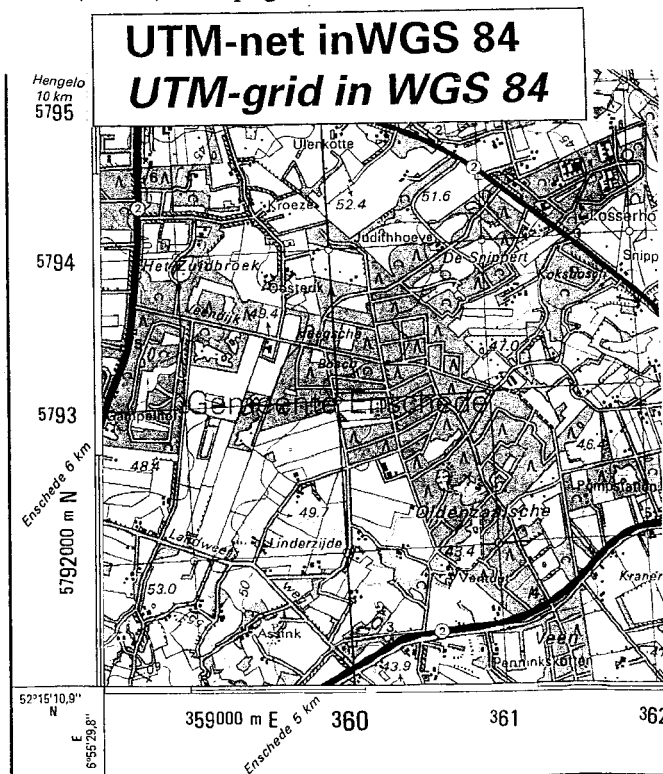

Fig. 3 Coördinatensysteem WGS 84 op de 1:50.000 (M733) kaart © Topografische Dienst Nederland

Om de uitwisseling van kaartgegevens wereldwijd te vereenvoudigen, heeft de NAVO besloten om de coördinaten te baseren op het wereldwijde WGS 84-systeem in plaats van het lokale ED50-systeem. WGS 84 is bepaald door de Defence Mapping Agency (DMA) van de Verenigde Staten. Het bestaat uit een ellipsoïde-model en een geoid-model. Deze modellen zijn een verbetering van het systeem WGS 72. Voor de coördinaatberekening is het ellipsoïde-model van belang. Dit model dient als benadering voor de vorm van de aarde. Bij de coördinaatberekening wordt, net zoals bij ED50 het geval was, de UTM-projectie gebruikt.

Als gevolg van de NAVO-beslissing vindt de omzetting naar WGS 84 ook bij de Topografische Dienst Nederland (TDN) plaats en wel bij de genoemde kaartserie M733. Vanaf januari 1995 is de WGS-noot gebaseerd op WGS 84 en niet meer op WGS 72. Vanaf april 1995 is besloten om het gehele coördinatensysteem om te zetten naar WGS 84. Hierdoor wijzigt het kaartbeeld op een aantal punten.

Opvallend is de gewijzigde positie van het vierkantennet. Ten opzichte van ED50 is het vierkantennet zo'n 200 meter in noordelijke richting en 100 meter in oostelijke richting verschoven. Dit is het effect van de gewijzigde referentie-ellipsoïde. Als gevolg daarvan wijzigen de geodetische coördinaten. Voorbeelden zijn de gewijzigde geodetische coördinaten bij het kader. Door de gewijzigde geodetische coördinaten wijzigen de kaartcoördinaten en daarmee het gehele vierkantennet.

Om misverstanden te voorkomen wordt op de kaart duidelijk gemaakt dat het gebruikte coördinaatsysteem WGS 84 is: een mededeling in rood is bij de titel gedrukt. Verder zijn op de snijpunten van het net kleine cirkeltjes geplaatst (zie fig. 3). Hierdoor blijft het mogelijk om bij gemonteerde kaartbladen het gebruikte coördinatensysteem eenduidig vast te stellen. Het gebruik van dergelijke cirkeltjes is overigens geen internationale standaard.

Voor het omrekenen van coördinaten naar het ED50-stelsel is een zogenaamde ED50-noot in de kaartrand geplaatst. De omrekeningsfactoren gelden alleen voor het betreffende kaartblad. De magnetische gegevens zijn ook veranderd, maar dit berust op de vijfjaarlijkse herziening van die gegevens. De meridiaanconvergentie in WGS 84 is bij benadering gelijk aan die in ED50. Doordat het systeem van plaatsaanduiding gebaseerd is op een coördinatensysteem

kan een punt een andere grid-aanduiding krijgen.

In de komende jaren zal voor de serie M733 het systeem WGS 84 worden ingevoerd. Voor de periode '95/'96 is de productie weergegeven in fig. 4. Vanwege het naast elkaar bestaan van bladen in het ED50- en WGS 84-systeem is het voor de gebruiker raadzaam om bij de uitwisseling van coördinaten of plaatsaanduidingen het van toepassing zijnde coördinatensysteem erbij te vermelden.

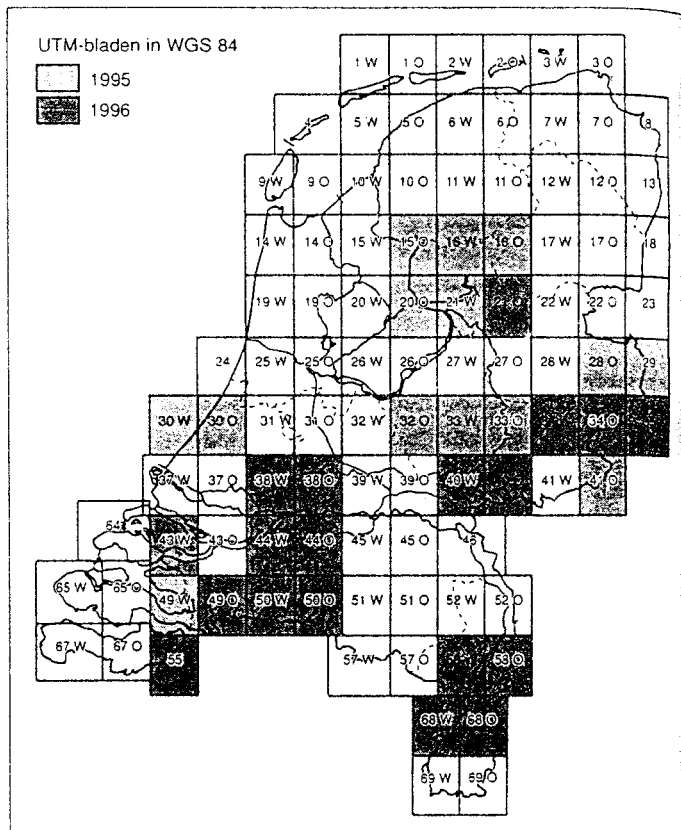

Fig. 4 Bladwijzer productie 1:50.000 (M733 in WGS84) 1995-1996

Op de 1:25.000 staan ook UTM-coördinaten met een interval van 1 km bij het kader in blauw gedrukt. Vanaf november 1995 worden ook deze coördinaten geleidelijk omgezet van ED50 naar WGS 84. In de legenda van elk blad is de van toepassing zijnde ellipsoïde vermeld: Internationale Ellipsoïde (voor ED50) of WGS 84.

De hier besproken coördinaatomzetting zou vooral nuttig kunnen zijn voor GPS-gebruikers, omdat zij direct coördinaten in WGS 84 kunnen bepalen. Die waarden kunnen dan meteen aan de kaart worden gerelateerd.